

۲۳۵۵۴۱۱

انتقادی بر
تاریخ حکامی
ایران
یک تحلیل گفتمانی

حسن زین الصالحین

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور: درآمدی انتقادی بر تاریخ عکاسی ایران: یک تحلیل گفتمانی/ نوشته حسن زین الصالحین؛
با پیشگفتارهایی از نعمت الله، فاضلی، رضا شیخ .. سرشناسه: زین الصالحین، حسن، ۱۳۶۳
مشخصات نشر: تهران: کتاب پرگار، ۱۴۰۱ .. مشخصات ظاهری: ۱۴۸ ص.
کتاب حاضر در اصل پایان نامه کارشناسی ارشد مولف در رشته عکاسی از دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران است.
موضوع: عکاسی- ایران- تاریخ History- Iran- Photography / گفتمان انتقادی

شابک: ۹۷۸۶۲۲۶۶۲۴۳۳۶ .. Critical discourse analysis

شناسه افزوده: فاضلی، نعمت الله، ۱۳۴۳ / شیخ، رضا

رده بندی دیویی: ۷۷۰/۹۵۵ .. رده بندی کنگره: TR ۱۰۷

شماره کتابشناسی ملی: ۹۰۸۲۷۲۷ .. وضعیت فهرست نویسی: فیا

www.ketab.ir

درآمدی انتقادی بر تاریخ عکاسی ایران: یک تحلیل گفتمانی

با پیشگفتارهایی از دکتر نعمت الله فاضلی و دکتر رضا شیخ

نویسنده: حسن زین الصالحین •• ویراستار: محمد آشیانی

ناشر: کتاب پرگار •• نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱ •• شمارگان: ۵۰۰ نسخه

صفحه آرایی: کوروش شبگرد •• طراحی جلد: نسیم برجیان •• مدیر تولید: آرش کمالی

شابک: ۹۷۸۶۲۲۶۶۲۴۳۳۶

مرکز توزیع: کتاب پرگار ۰۹۱۲۵۳۴۷۸۴۵ - ۰۲۱۶۶۹۶۲۴۳۳

فروشگاه اینترنتی: www.pargarbook.com

فهرست مطالب

۱۲.....	پیش گفتار دکتر نعمت الله فاضلی
۲۱.....	پیش گفتار دکتر رضا...
۲۷.....	پیش گفتار نویسنده
۳۱.....	درآمد (مبانی نظری)
.....	گفتمان کاوی
۶۳.....	گفتمان سیاسی
۲۶.....	گفتمان اجتماعی
۳۹.....	گفتمان فرهنگی
.....	نمونه کاوی
۱۰۵.....	تبارشناسی عکس پرسنلی
۴۱۱.....	عکس پرسنلی به مثابه واقعیت اجتماعی
۴۲۱.....	عکس پرسنلی به منزله نهاد فرهنگی
۱۳۱.....	قدرت، مقاومت، آزادی
۱۳۹.....	در نتیجه
۱۴۰.....	فهرست منابع فارسی
۱۴۶.....	فهرست منابع انگلیسی

فهرست تصاویر

- تصویر ۱: آقا رضا عکاس باشی، حاجی صمد شربت‌دار و مشهدی حسین طباطبائی..... ۴۳
- تصویر ۲: ناشناس، مسیو نوژ بلژیکی..... ۴۷
- تصویر ۳: آنتوان سوریوگین، تحصن مردم در مشروطه..... ۴۸
- تصویر ۴: ناشناس، جمعی از مشروطه‌خواهان..... ۵۰
- تصویر ۵: ناشناس، محمدعلی شاه..... ۵۱
- تصویر ۶: آنتوان سوریوگین، تحصن مردم در مشروطه..... ۵۲
- تصویر ۷: ناشناس، دانشجویان از دوره‌ی مشروطه..... ۵۳
- تصویر ۸: ناشناس، نمونه‌ای از استقبال‌های مشروطه..... ۵۶
- تصویر ۹: اعلان گشایش عکاس خانگی در تهران..... ۶۰
- تصویر ۱۰: کولاژ مربوط به اعضای کابینه‌ی پنجاه و هفتم در دوره‌ی مشروطه..... ۶۳
- تصویر ۱۱: کولاژ مربوط به اعضای کابینه‌ی شصت و نهم..... ۶۳
- تصویر ۱۲: ناشناس، رضاشاه در حال بازدید از پالایشگاه آبادان..... ۶۵
- تصویر ۱۳: ناشناس، رضاشاه در میدان مشق..... ۶۵
- تصویر ۱۴: ناشناس، بدون عنوان..... ۶۹
- تصویر ۱۵: نمونه‌ای از سجل احوال..... ۷۰
- تصویر ۱۶: ناشناس، افسر سواره نظام..... ۷۲
- تصویر ۱۷: ناشناس، چماق به دستان، کودتای ۲۸ مرداد..... ۷۶
- تصویر ۱۸: عکسی از یک آلبوم خانوادگی، میانه‌ی دهه‌ی ۱۳۴۰ ش..... ۸۰
- تصویر ۱۹: ناشناس، خروج شاه از ایران..... ۸۸
- تصویر ۲۰: ناشناس، ورود امام به ایران..... ۸۹
- تصویر ۲۱: بدون عنوان..... ۹۰

- تصویر ۲۲: ناشناس، حاجی میرزا احمد کرمانی ۱۰۶
- تصویر ۲۳: خودنگاره‌ی میرزا جهانگیر عکاس ۱۰۷
- تصویر ۲۴: ناشناس، گروهی از زندانیان در زنجیر ۱۰۸
- تصویر ۲۵: پرونده‌ی یک زندانی ۱۰۹
- تصویر ۲۶: ناشناس، عکس پرسنلی از یک نظامی دوران رضاشاه ۱۱۱
- تصویر ۲۷: تعدادی از عکس‌های پرسنلی مردان ۱۲۰
- تصویر ۲۸: تعدادی از عکس‌های پرسنلی زنان ۱۲۱
- تصویر ۲۹: نجف شکری، عکس‌های شناسنامه‌ی زنان ایرانی در دهه‌ی ۱۳۲۰ش ۱۲۶
- تصویر ۳۰: نجف شکری، عکس‌های شناسنامه‌ی زنان ایرانی در دهه‌ی ۱۳۳۰ش ۱۲۷

پیش‌گفتار دکتر نعمت‌الله فاضلی

قدرت عکس و ساخته شدن ایران مدرن

عکس گرفتن یعنی تصرف چیزی که عکاسی شده، به معنای
ایجاد خود در ارتباطی مشخص با دنیا، که چیزی شبیه
دانش است. در این رو شبیه قدرت» (سونتاگ، ۱۳۹۹: ۱۸).^۱

وقتی زین‌الصالحین خواستند یادداشتی برای این مونوگراف بویسم، اندیشیدم
عکس و عکاسی، تجربه‌ای نیست که جامعه و کسی آن را نشناسد. موبایل‌ها همه
را بی‌اختیار و بی‌اجازه عکاس کرده‌اند. در این صورت چه ناشناخته‌ای را این تک
نگاشت عکاسانه می‌شناساند؟ با شناختی که از محتوای آن داشتم، می‌دانستم
پاسخ سرراستی دارد: این تک نگاشت نشان می‌دهد که عکاسی چگونه جامعه‌ی
ایران را تغییر داده و چه نقش و کارکردی در ساخته شدن ایران مدرن دارد. این
نکته‌ای نیست که برای ما شناخته شده باشد. «ناشناختگی» مهمی این جا پنهان
است. اجازه دهید از همین نکته آغاز کنیم.

۱. سونتاگ، سوزان (۱۳۹۹) درباره‌ی عکاسی. ترجمه نگین شیدوش و فرشید آذرنگ. تهران: حرفه نویسنده.